

VERMOEIDHEID BIJ BIOLOGICALS

Vermoeidheid kan belastend zijn voor patiënten met een chronische auto-immuunziekte, zoals reumatoïde artritis of inflammatoire darmziekten. Vaak wordt vermoeidheid toegeschreven aan de ziekte zelf of factoren die daarmee te maken hebben. Maar ook het gebruik van medicijnen zoals biologicals, lijkt een rol te kunnen spelen bij vermoeidheid.

Vermoeidheid is een bekende klacht bij patiënten met reumatoïde artritis (RA). Vermoeidheid wordt vaak toegeschreven aan ontstekingen, maar bijvoorbeeld ook aan bloedar-

moede of depressieve klachten waar mensen met RA regelmatig last van kunnen hebben. Het is gebleken dat vermoeidheid soms blijft bestaan als er geen meetbare reuma-activiteit meer is, dus remissie is bereikt. Behandeling met biologicals blijkt, naast een effect op de ontstekingen, ook verlichting te kunnen geven van vermoeidheid.

Monitor biologische geneesmiddelen

In de Monitor biologische geneesmiddelen (zie ook het artikel op pagina 8 en 9) werd vermoeidheid echter ook als bijwerking van biologicals beschreven. In deze monitor werden mensen die een biological gebruikten voor een chronische auto-immuunziekte (zoals reumatoïde artritis, colitis ulcerosa, ziekte van Crohn en psoriasis), gevolgd met behulp van online vragenlijsten. In deze vragenlijsten werden onder andere het gebruik van de biological, de ervaren bijwerkingen, de aandoening, de combinatie therapie en andere onderliggende aandoeningen uitgevraagd. Deze monitor werd uitgevoerd door Bijwerkingencentrum Lareb in negen ziekenhuizen waaraan ruim 1380 mensen deelnamen. Meer dan de helft van de deelnemers (53%) heeft tenminste één bijwerking ingevuld.

Bijwerkingencentrum Lareb is het Nederlandse meld- en kenniscentrum voor bijwerkingen van geneesmiddelen. Hieronder vallen ook vaccins en geneesmiddelengebruik tijdens zwangerschap en borstvoeding. Lareb signaleert risico's van het gebruik van geneesmiddelen in de dagelijkse praktijk en verzamelt en verspreidt kennis hierover. Vanaf nu zal Lareb geregeld artikelen over bijwerkingen van reumamedicatie schrijven voor ReumaMagazine.

Vermoeidheid als bijwerking

Tot 1 oktober 2020 is vermoeidheid door maar liefst 107 deelnemers van de Monitor biologische geneesmiddelen als bijwerking van een biological beschreven (32 deelnemers met reumatoïde artritis). Bijna de helft van deze 107 deelnemers beschreef vermoeidheid als een vast terugkerend patroon na elke toediening van de biological. Bij de meeste deelnemers verdwenen de vermoeidheidsklachten binnen ongeveer een week na toediening van de biological.

Bespreek vermoeidheidsklachten

Bijna driekwart van de deelnemers die vermoeidheid als bijwerking beschreef, heeft contact gezocht met de zorgverlener om dit te bespreken. Bij sommigen trad verbetering op nadat de dosis was aangepast of de biological werd gestopt. De ondernomen actie was niet altijd het directe gevolg van de vermoeidheid alleen, soms speelden ook andere factoren mee.

Bespreken van vermoeidheid met de zorgverlener is zinvol. Een gesprek kan meer inzicht geven in de bijdrage van de biological aan de vermoeidheid die wordt ervaren. Wanneer vermoeidheid specifiek na toediening wordt ervaren, kan dit duiden op een bijwerking van de biological. Zo nodig kunnen er passende vervolgstappen worden ondernomen. Bij een aantal deelnemers van de Monitor biologische medicijnen bleek dat dosisaanpassing of stoppen met de biological een positief effect op de vermoeidheid had.

Gerda Weits en Jette van Lint zijn beide werkzaam bij Bijwerkingencentrum Lareb.

GERDA WEITS EN JETTE VAN LINT

